

2. Закон України «Про місцеві вибори» № 595-VIII від 14.07.2015 р. : із змінами, внесеними згідно із Законом № 1851-VIII від 09.02.2017 р. [Електронний ресурс] // Верховна Рада України : [сайт] / Законодавство України. — 2017. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/595-19> (10.03.2018). — Назва з екрану.
3. Закон України «Про вибори Президента України» № 474-XII від 05.03.1999 р. : із змінами, внесеними згідно із Законом № 901-VIII від 23.12.2015 р. [Електронний ресурс] // Верховна Рада України : [сайт] / Законодавство України. — 2017. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/474-14> (10.03.2018). — Назва з екрану.
4. Закон України «Про вибори народних депутатів» № 538/97-ВР від 23.09.1997 р. : із змінами, внесеними згідно із Законом № 2244-VIII від 07.12.2017 р. [Електронний ресурс] // Верховна Рада України : [сайт] / Законодавство України. — 2017. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/538/97-вр> (10.03.2018). — Назва з екрану.
5. Закон України «Про Державний реєстр виборців» № 698-V від 22.02.2007 р. : із змінами, внесеними згідно із Законом № 1774-VIII від 06.12.2016 р. [Електронний ресурс] // Верховна Рада України : [сайт] / Законодавство України. — 2016. — Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/698-16> (10.03.2018). — Назва з екрану.

Ключові слова: виборчий процес, суб'єкти інформаційного забезпечення виборів, інформування, народне волевиявлення.

Науковий керівник: д.ю.н., професор Афанасьєва М. В.

Яровенко Богдан Сергійович

студент 2 курсу факультету підготовки слідчих
Інституту кримінальної юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»

КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС НАЦІОНАЛЬНОГО АНТИКОРУПЦІЙНОГО БЮРО УКРАЇНИ

Необхідність подолання корупції в Україні, а також реформування законодавства України у сфері запобігання і протидії корупції пояснюють той факт, що протягом тривалого часу зберігається актуальність тематики визначення конституційно-правового статусу Національного антикорупційного бюро України.

Враховуючи те, що корупція залишається однією з найсерйозніших проблем, що гальмує розвиток України, необхідність створення Національного антикорупційного бюро України (далі — НАБУ) було однією з ключових вимог Європейського Союзу в рамках виконання Плану дій щодо візової лібералізації та подальшого вступу України до ЄС. Прийнятий Верховною Радою України 14 жовтня 2014 року Закон

«Про Національне антикорупційне бюро України», на жаль, не є досконалим, що створює певні проблеми на шляху боротьби із корупцією, ускладнює визначення правового статусу органу.

Конституція України в ч. 2 ст. 3 передбачає, що права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави, а держава відповідає перед людиною за свою діяльність [1]. Отже, зазначена норма покладає пріоритетний обов'язок забезпечення прав і свобод людини на правову та демократичну державу.

В Україні для того, аби забезпечити виконання нашою державою цього завдання було утворено окрему спеціалізовану інституцію, основним обов'язком якої стала боротьба з корупцією. НАБУ наділене достатнім рівнем незалежності від інших гілок влади, має ресурси й повноваження для здійснення покладених на неї функціональних обов'язків у відповідній сфері. Варто зазначити, що необхідність утворення такого органу була неодноразово зазначена Президентом України (Концепція реформування кримінальної юстиції України, затверджена Указом Президента України № 311/2008 від 8.04.2008 р.), Радою національної безпеки та оборони України (Рішення РНБО від 21.04.2008 р. «Про заходи щодо реалізації національної антикорупційної стратегії та інституційного забезпечення цілісної антикорупційної політики») та Кабінетом Міністрів України (Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.08.2008 р. № 1153-р) [2].

Так, сьогодні НАБУ є основним елементом системи інституційних гарантій забезпечення прав і свобод громадян у сфері запобігання й протидії корупції в Україні.

Зазначимо, що згідно з ст. 1 Закону України «Про НАБУ», що НАБУ є державним правоохоронним органом, на який покладається попередження, виявлення, припинення, розслідування й розкриття корупційних правопорушень, віднесених до його підслідності, а також запобігання вчиненню нових. Завданням НАБУ є протидія кримінальним корупційним правопорушенням, які вчинені вищими посадовими особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та становлять загрозу національній безпеці [3]. Зазначений вище Закон також закріплює принципи, статус, правову основу діяльності, гарантії незалежності, структуру органу та інше.

Але дослідження правових норм стосовно діяльності НАБУ дозволяє зробити висновок, що деякі аспекти функціонування органу є неврегульованими або ж не відповідають Конституції України.

Як зазначив під час своєї доповіді президент Інституту Права і Суспільства Юрій Кармазін: «Президент України реалізує повноваження, визначені Конституцією. Це означає, що Президент України не може бути наділений законами або підзаконними актами повноваженнями, які не передбачені Конституцією. Президент не може призначати і звільняти директора НАБУ і формувати саме бюро, призначати директора ДБР та членів Національної комісії держрегулювання

енергетики і комунальних послуг (НКРЭКУ) до моменту обрання нових членів регулятора конкурсною комісією» [4].

Безсумнівно, важливою частиною незалежного існування будь-якої інституції є встановлений законом порядок її фінансування й матеріально-технічного забезпечення. Таке забезпечення має бути достатнім для всіх комплектуючих підрозділів як центральних, так і територіальних.

Як зазначає В.І. Чечерський, до підрозділів, які входять до структури НАБУ відносять такі підрозділи детективів, які здійснюють оперативно-розшукові та слідчі дії, інформаційно-аналітичні, оперативно-технічні підрозділи, підрозділи, що здійснюють виявлення майна, яке може бути предметом конфіскації або спеціальної конфіскації, підрозділи швидкого реагування, забезпечення безпеки учасників кримінального судочинства та забезпечення безпеки працівників, представництва інтересів в іноземних юрисдикційних органах, експертні, фінансові, кадрові та інші підрозділи. Але загальна кількість бюро за штатом не може перевищувати 700 осіб. Враховуючи той факт, що до цієї кількості осіб входять як оперативні, так і технічні працівники (секретарі, водії, прибиральники тощо), залишається незрозумілим – яким чином з такої незначної кількості оперативного персоналу можна забезпечити ефективну роботу цих підрозділів [5].

Отже, штат новоутвореного державного органу потребуватиме розширення, що неминуче призведе до збільшення бюджетних витрат.

Як свідчить світовий досвід, крім безсумнівних здобутків мають місце й певні ризики, пов'язані зі створенням антикорупційного органу. Так новостворений орган може виявитись неефективним і стати ще одним бюрократичним рівнем у системі державних органів; ресурси, виділені на створення й функціонування цього органу, будуть відвернуті від уже існуючих контрольних органів та інших сфер, що потребують перетворень; без належної законодавчої регламентації є ризики виникнення конфліктів юрисдикцій з іншими державними органами; антикорупційний орган може застосовуватись як засіб тиску на політичних опонентів [6].

Список використаних джерел

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Експертний висновок на проект Закону України «Про Національне бюро антикорупційних розслідувань України» (реєстр. № 5031 від 29.07.2009 р.) [Електронний ресурс]. // Д.С. Ковриженко ; Лабораторія законодавчих ініціатив. – 2009. – Режим доступу : <http://parlament.org.ua/upload/docs/5031.pdf>
3. Про Національне антикорупційне бюро України [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1698-18>.

4. Президент не має повноважень призначати директорів НАБУ та ДБР – Інститут Права і Суспільства [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://ukranews.com/ua/news/535611-prezydent-ne-maye-povnovazhen-priyznachaty-dyrektoziv-nabu-ta-dbr-institut-prava-i-suspilstva>.
5. Чечерський В. І. Окремі проблеми нормативного регулювання статусу національного бюро розслідувань України / В. І. Чечерський // Науковий вісник Ужгородського національного ун-ту. Серія : Право. – 2015. – Вип. 32(3). – С. 145-148. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pvuzhpr_2015_32%283%29_37
6. Литвинов О.М. Тактика профілактики злочинів у контексті нового Кримінального процесуального кодексу України / О.М. Литвинов // Актуальні проблеми застосування кримінального процесуального законодавства України та тенденції розвитку криміналістики на сучасному етапі : матер. Всеукр. наук.-практ. конф. (Х., 5 жовт. 2012 р.) /МВС України; Харк. нац. ун-т внутр. справ; Кримінологічна асоціація України. -Х. : ХНУВС, 2012. – С. 50-54.

Ключові слова: Національне антикорупційне бюро України, корупція, НАБУ, Конституційне Право, Боротьба з корупцією.

Науковий керівник: к.ю.н., асистент Грабова Я. О.